Flysikkerhetsforum for operatører av innlands helikoptre

c/o Luftfartstilsynet
Postboks 243,
NO-8001 Bodø
Besøksadresse:
Bodø Lufthavn, Bodø

Telefon: 75 58 50 00
Telefaks: 75 58 50 05
mki@helikoptersikkerhet.no
www.helikoptersikkerhet.no

Medlemmer av Flysikkerhetsforum for operatører i innlands helikoptre

Referent:	Møteleder:	Møtedato
Marianne Kirkesæther	Geir Hamre	23.-24.04.2013

Møtereferat

Heldagsmøte i Flysikkerhetsforum for operatører av innlands helikoptre 23.-24. april

Møtet ble holdt på Quality Airport Hotel på Gardermoen.

1. Velkomst, presentasjon, gjennomgang av agenda.
Leder Geir Hamre ønsket velkommen. Det ble foretatt en kort presentasjon rundt bordet, da det har vært noen utskiftninger i år av representanter fra operatørene. I tillegg deltok Thore Brandt på møtet. Han er ny inspektør i Operativ Helikopter i LT, og skal ha sitt arbeidsfelt innen innlandshelikopter.

Gjennomgang av agenda – ingen kommentarer, agenda godkjent.

2. Godkjenning av møtereferat
Det forelå to referat til godkjenning. Et fra møtet i Bodø 26. februar, og et fra det ekstraordinære møtet på Lillestrøm 13.mars.
Ingen kommentarer – referatene godkjent.
Disse vil bli lagt ut på forumets hjemmeside.

3. Ledelsens oppgaver siden siste møte.
1. Ledelsen sendte brev til operatørene 18.mars 2013, med oppfordring til å gjennomføre fire strakstiltak i henhold til sikkerhetsstudien, som man anser vil gi sikkerhetsgevinst. Blant annet ble selskapene oppfordret til å få freelance flygere inn på dagslønn, samt at de skal delta i flysikkerhetsarbeidet i selskapene. Dette skal nå være innført i samtlige selskap som er medlem av FsF.
Noen selskap har gått sammen for å lage en personlig sikkerhetsguide for sine piloter.
Det er fremdeles potensiale for å få besetningen til å uniformere seg, samt ha rett utstyr i forhold til jobben som skal gjennomføres. Sommerbekledning er et problem i forhold til uniformering. Mange piloter ønsker å bruke shorts. Dette er akseptert i noen selskap, men ikke i andre. Det oppfordres til å alltid ha med utstyr som vises ved søk (f.eks refleks-vest)

2. Ledelsen har vært i dialog med Energi Norge og Statnett, og blitt enig om at man skal møtes og diskutere noen av tiltakene i sikkerhetsstudien. NHO Luftfart har kontaktet Luftfartstilsynet og bedt om møte i forbindelse med studien. Møtedato er pr i dag ikke fastsatt.

3. Leder har utarbeidet et utkast til retningslinjer for kraftindustrien. Se pkt 6 i referatet.

4. Plan for implementering av forordning 965/2012. Det er kommet ut en AIC (05/13) som beskriver fremgangsmåte samt «compliance list».

4. Hendelser og uhell siden oktober 2012.
Fonnafly har hatt hyd oil lekkasje på AS350, som er rapportert som alvorlig hendelse til LT. Medlemmene ga uttrykk for at Eurocopter leverer hydraulic-slanger som ikke holder mål.

Nord Helikopter har hatt en alvorlig hendelse som går på PIO.

5. Sikkerhetsarbeid i Norsk Flygerforbund – Andreas Sætre
Andreas Sætre er medlem av flysikkerhetskomiteen i Norsk Flygerforbund (FSIK). Han hadde bedt om å få lov til å komme på et møte i FsF for å presentere NF og den jobben de gjør i FSIK.
Se hans presentasjon.
Det er ikke vanlig at pilotene hos innlandsoperatørene er organisert. Det er gjerne en økonomisk vurdering pilotene gjør i forhold til hva de får igjen for kontingent. Noen er individuelt organiserte. Mange føler og at de sakene som behandles i NF er så fjernt fra innlandshelikopter, at de ikke klarer å identifisere seg med det.

6. Forslag til kraftindustriens retningslinjer
Et forslag til «Anbefalte retningslinjer for kraftindustriens bruk av helikoptre», som var utarbeidet av FsF ledelsen, ble diskutert og noe omarbeidet. Leder gjør de endringer som ble fremmet, og sender skrivet på ny høringsrunde blant medlemmene. Forslaget vil bli lagt frem for kraftindustrien under et planlagt møte med Energi Norge og Statnett. Håpet er at retningslinjene kan få samme status som OLF 066 anbefalte retningslinjer for flyging på petroleumsinnretninger. Det vil bli oppfordret til at alle kraftselskap, enten de er medlemmer av Energi Norge eller Statnett eller ikke, skal ta dem i bruk under utvelgelse av helikopteroperatør og ved operasjoner. Retningslinjene vil stille krav til helikopteroperatørene og kraftselskapenes arbeidere som er strengere enn normalt regelverk kan.
Når det er enighet om retningslinjene, må kraftselskapene få grundige orienteringer om innholdet. Også hvordan de skal sjekke at helikopteroperatørene lever opp til de krav som stilles.
Arbeidet vil forhåpentlig være ferdig i løpet av høsten.

7. Skal fagforeningene få tilgang til forumet?
Norsk Flygerforbund har spurt om medlemskap/observatørstatus i FsF. Dette ble diskutert i forumet, og det var enighet om at vi ikke skal åpne for utvidet medlemskap, fordi vi da må slippe inn andre. Dette kan på sikt gjøre forumet for stort og uhåndterlig.

8. Sikkerhetsstudien
De 8 foreslåtte tiltakene i sikkerhetsstudien som er beregnet til å ha størst effekt på havarifrekvensen er:

1. Tilpasning av regelverk til innlandshelikopteroperasjoner.
2. Styrket tilsynsaktivitet.
3. Bedre kontroll av utenlandske aktører.
4. Bedre kontroll av privatflygere.
5. Strengere krav til AOC og Driftstillatelse.
6. Etablering av en bransjeforening med forpliktende krav til medlemmene.
7. Anbudskriterier for offentlige anbud må fokusere på annet enn pris.
8. Profesjonalisering av kundene.

De fem føreste punktene går på LT. Det kom spørsmål fra medlemmer om hva LT gjør i forhold til dette. Leder gav en kort orientering om hva LT allerede har iverksatt, samt hvilke planer som er lagt for fremtidige tilsyn. Det vil bli lengere intervall mellom selskapsrevisjonene, og ressursene vil istedenfor bli brukt til «feltinspeksjoner».

Forumet ble så delt inn i tre grupper som skulle ta for seg de tilrådningene de anså for å være viktigst:

T12) Etablere felles retningslinjer for kunder:

Se pkt 6 i referatet. Arbeidet med T12 griper inn i mange andre tilrådninger i sikkerhetsstudien. Omfanget er usikkert inntil kraftbransjen har godkjent ordlyden i de anbefalte retningslinjene. Arbeidet vil fortsette, men vil forhåpentlig være ferdig i løpet av høsten.

T24) Bransjestandard for helikoptertyper og operasjoner:
Her var det enighet om at det måtte settes klare krav til en motorkraftreserve. Forslaget, som alle syntes omforent om, var 10% kraftreserve, basert på høyde og værforhold. Konsekvensene av dette og hvordan man skal beregne kraftreserven, vil bli diskutert videre på neste møte.

T33) Anbudskriterier for offentlige anbud må fokusere på annet enn pris:
Ref anbefalte retningslinjer i T12. Det er essensielt at retningslinjene må følges og respekteres av alle kraftselskapene når de er endelig fastsatt.

T37) Etablering av en bransjeforening med kriterier for medlemskap:
FsF-medlemmene slo fast at eksisterende FsF fylte denne tilrådningen. Det ønskes ikke flere foreninger. Det ble imidlertid hevdet at FsF sine statutter må gjøres mer forpliktende. Dette vil forumet arbeide med på neste møte (i november).
Det ble også foreslått at FsF skulle åpne for observasjonsstatus i forumet for forsikringsbransjen. Dette vil bli diskutert videre.

T15) Strengere krav til dokumentert oppdragsspesifikk kompetanse hos flygere og lastemenn:
FsF vil utarbeide et felles opplegg for sikkerhetskurs som vil henvise til en «FsF-standard». Krav om gjennomføring av slikt kurs vil bli tatt med i retningslinjene i T12. Dette arbeidet vil ta noe tid, men forhåpentlig er det ferdig innen sesongen starter i mai 2014.

T32) Profesjonalisering av kundene:
FsF bestemte at minst to kundeseminarer skulle gjennomføres i løpet av sommeren 2013. Anbefalte retningslinjer for kraftbransjen (T12) vil bli hovedpunkt på agendaen.

T31) Tilgang til nøyaktig værradar:
Luftambulansene og politiet har spesielt behov for en bedre værradardekning på innlandet. FsF vil kontakte Meteorologisk institutt og Forsvaret for å diskutere muligheter. Det ble også foreslått å utrede mulighetene for å sette opp Autometar på strategiske steder i innlandet, som vil sende meteorologiske data tilgjengelig for alle. Dette arbeidet vil fortsette, men antas å ta noen år og fullføre.

T30) Tilpasset MET-tjeneste:
Denne tilrådningen henger delvis sammen med T31. Et firma i Stavanger har foreslått å sette opp Autometar på Haukeli og i Suldal, men mangler finansiering. FsF vil kontakte Innovasjon Norge for å be om et samarbeid på finansiering (antatt pris er kr 350.000 pr stasjon). Andre alternativer er web-kamera og et felles innmeldingssystem hvor piloter direkte kan legge inn værrapporter.

T02) Minimumskrav til oppdragsrelatert trening:
FsF mener at systemene allerede er på plass gjennom OM, treningsprogram og intern dokumentasjon. Problemet er holdningene til kravene. Det holdningsskapende arbeidet må starte på helikopterskolene, og ledelsen i helikopterselskapene må ta dette alvorlig. Dette blir del av anbefalte retningslinjer (T12).
FsF mente at de dårlige holdningene var relatert til vanskelige økonomiske forhold i selskapene. Forumet ønsker derfor at Luftfartstilsynet gjennomfører et bedre og strengere økonomisk ettersyn hos helikopteroperatørene.

T26) Forbedring av merkeforskriften:
FsF ledelsen orienterte om at dette arbeidet pågår i Luftfartstilsynet.

T27) GPS-system for varsling av umerkede hinder:
Et slikt system ønskes velkommen av FsF. Kartverket var invitert til å holde orientering om mulighetene. Se pkt 9 i referatet. Basert på denne orienteringen vil FsF ta kontakt med aktuelle produsenter av

systemer for å vurdere brukbarhet og kostnader. Det kan nevnes at Nobile Soft ser ut til å ha et system som virker lovende. Dette arbeidet vil fortsette, men FsF ser ingen snarlig løsning.

9. Nasjonalt register over luftfartshindre.
Kjetil Ringen fra kartverket var invitert til FsF for å informere om luftfartshindre, samt høre hva som er forumets behov. Vedlagt følger hans presentasjon.
Operatørene oppfordres til å sende e-post til registeret dersom man oppdager spenn som ikke er registrert, eller er feilregistrert (f.eks feil høyde) Mailadr: nrl@kartverket.no
Det samme gjelder tilgang til kart og data. Dette er vederlagsfritt, så fremt det ikke spørres om spesielle ting som krever noe arbeid å få ut.
Problemet i bransjen er også tilgjengelighet og installasjon av utstyr som kan ta ned data. Vi vil invitere Jan Ivar Sandnes fra NobileSoft til å komme på neste møte for å presentere varsling på GPS. Bransjen ønsker også tilgang til data som forsvaret har tilgjengelig. Arbeidet med permanent installasjon av utstyr i cocpit må fortsette.

Eventuelt:
I og med at det har vært noen utskiftninger av representanter fra selskapene, ber sekretær om å få en oppdatert oversikt over medlemmer. Hvem som er faste og hvem som er vara, samt telefonnummer til alle.

Simulatorprosjektet AS350 er i full gang. Forhandlinger med leverandør pågår.

Årsaken til havariet i Lübeckbukta er mest sannsynlig motorstopp. Helitrans ønsker at vi diskuterer ulykka på neste møte, hvis det foreligger en konklusjon.

FsF-seminar for AM/styremedlemmer må planlegges i år.

Ulovlig installasjon av kamerautstyr. Det er enighet i forumet om at operatørene er lojale og sier nei til denne typen oppdrag.

Tore Strid foreslo å få inn en fly psykolog som kan gi oss et foredrag om forsvarlig seleksjon av flygere.

Sekretær ber om tilbakemelding på om hvem som eventuelt kan tenke seg å delta på kurs i EASA OPS for helicopter (Ref tidligere utsendt mail.). Airlift, Pegasus og Heliteam har meldt sin interesse.

Neste møte på Quality Airport Hotel 5. og 6. november.

Marianne Kirkesæther
Sekretær

Til stede: Tone Aga (NOR Aviation), Geir Hamre (LT), Atle Solum (EHC), Tore Strid (Pegasus), Morten Bjerkeli (Heliscan), Anne Severinsen (Nordlandsfly,dag 2), Bjørn Steien (Heliteam, dag 1), Tord Laugaland (Fonnafly), Bjørn Pilskog (NORD Helikopter), Alf Tørrisplass (Airlift), Bjarte Ellingsen (NLA), Nils Helge Silbodal (Hesnes), Kåre Halvorsen SHT, Alexander Wangberg (Helitrans), Per Kristian Hoff (Polititets Helikoptertjeneste), Kjell Løwer (Helikopterutleie), Alexander Fürst (NOR Aviation), Tore Brandt (LT), Olav Tronrud (PPL, dag 1), Bjørnar Kildebo (PPL, dag 2), Marianne Kirkesæther (LT)

Kopi:
Luftfartsdirektøren, Samferdselsdepartementet